

Szexuális egészség – szexuális jólét

Levelet hozott a posta – a hírlapok és a számlák közül felbukkan egy kis füzet, amely önmagát „politikai korrektséget kifigurázó” kiadványként határozza meg, célja az emberek védelme, pontosabban: „...hogyan Magyarország ne essen a 'jóemberkedő' ideológia csapdájába, ezért (...) összegyűjti a nyugati sajtó legdurvább abszurdításait és megpróbál figyelmeztetni: nem szabad az aktuális, bolond széljáráshoz igazítani önmagunkat.” A kiadványt a budapesti székhelyű jogi elemző- és kutatóintézet: az Alapjogokért Központ jegyzi, a „Bolond lyukból” címet viseli, havonta egyszer jelenik meg, impresszumán a Jogállam és Igazság Kft címe szerepel. A füzetben (II. évfolyam 03. szám) olvasható szöveg szerzőjének neve nincs feltüntetve, utolsó oldalán olvasható a kiadó célja: „...hogyan ellenpótlust képezzen a napjainkban az élet számos területén túlburjánzó emberi jogi fundamentalizmussal és politikai korrektséggel szemben.”

Nem vagyok jogképzett ember, bizonyára nem fogom megérteni, ami következik, de kinyitom a füzetet és kezdem olvasni a tartalmat – váratlanul ér, hogy szexuál-pszichológiai szövegről van szó. E téren többé-kevésbé tájékozott vagyok, mégse tudok mit kezdeni egy olyan mondattal, hogy „a queer közösség teológiai mozgalmá megállapította, hogy „Jézus transznműsítette magát a Bibliában”, továbbá „...egy pedofil 'érdekvédelmi szervezet' most szexuális felvilágosítást javasol a pedofiliáról kifejezetten gyerekeknek [és] rávilágítanak, hogy a pedofília normális és helyénvaló” (4. oldal, forrásmegjelölés nincs). A 9. oldalon nagybetűs címként olvasható: „Tanítsuk meg a pedofiliát a gyerekeknek” – majd hivatkozás következik egy Prostatia elnevezésű pedofil érdekvédelmi szervezetre, amely „a pedofilok destigmatizálását tűzte ki célul. Prostatia nevű pedofil érdekvédelmi szervezet az Interneten nem található, de elérhető egy Prostatia elnevezésű alapítvány, amely kritikus, feminista nézőpontból foglalkozik a genderizmussal. Végül a 12. oldalon olvasható „Elbukott a pedofiliát támogató egyetemi tanár” című cikkben a szerkesztő szerint „Botrány robbant ki a New York állambeli Fredonia Egyetemen: Stephen Kershnról, az egyetem egyik oktatójáról előkerült egy videofelvétel, amin a pedofiliát vette védelmébe” – erről az egyetem honlapján információ nem olvasható. Megnevezett tanár publikációs listáján feltüntetett mintegy 60 tétel közül egy könyve valóban foglalkozik a pedofiliával, pontosabban: a pedofil szándékú bűncselekményért kijáró büntetéssel, a hangsúly a bűn-büntetés filozófiáján van: Kershnr véleménye szerint a büntetés fontos célja az elrettentés, ugyanakkor a büntetés nem lehet bosszú, az igazságszolgáltatás pedig ne legyen megtorlás.¹ De ha már (ismét és sokadszor) a pedofiliához érkeztünk el: a Betegségek Nemzetközi Osztályozásában (BNO) nyilvántartott pedofília a szexuális preferencia rendellenessége csoporton belül *betegségként* az F65.4 kódszámon van nyilvántartva – tehát betegség, amit kezelni kell. A homoszexualitás sem a BNO-ban, sem más szakmai katalógusban nincs megemlítve, ugyanis nem betegség.

Kerülve a látszatot, hogy a füzetecskében olvasható közleményeknek túlzott jelentőséget tulajdonítok, fontosnak tartom megemlíteni: ha bármi olyasmit írunk, amiben hivatkozunk valakire/valamire, a forrást illik, sőt kötelező megjelölni, ha pedig egy szerző publikációjából merítve hivatkozom egy, a szerző által is idézett valakire, akkor mindkét szerzőt név szerint meg kell jelölni és ezen túl kötelező megadni mindkét idézett forrást is. Ezt a jelen esetben nem tudjuk megtenni, ugyanis a füzetben olvasható szövegeknek nincs névvel jelölt szerzőjük, pusztán a kiadó (Alapjogokért Központ) felelős szerkesztőjének neve olvasható, aki azonban felületesen kezeli a közölt információkat – pontos

¹ *Pedophilia and Adult-Child Sex: A Philosophical Analysis* (2015). Kershnr argues that it seems plausible that the criminalization of willing adult-child sex is justified but expresses concern about whether armchair evaluations of empirical effects are enough to warrant criminal punishment.

megjelölés helyett „egy angliai egyetem” olvasható, amelyet a campus megjelölése alapján azonosítani lehet, akkor azonban kiderül, ott egy college (főiskola) található – illusztrációnak legyen ennyi is elég.

Mi lehetett az indíték, amely a füzetet létrehozta? – a tartalom egyedi példákat említ, olyan viselkedési formákkal foglalkozik, amelyek eltérnek az ember egészséges szexuális viselkedésétől, példákat sorol fel, amelyek nehezen ellenőrizhetők, itt-ott eltekintenek a tényektől, illetve egy-egy mellékmondat kiemelésével a valóságtól eltérő következtetéshez vezethetnek. A füzet szerkesztője az első bekezdésben a politikai korrektséget említi, a politikai korrektség (Political Correctness, rövidítése PC) „olyan nyelvezetet, politikát, viselkedést, eszmét, gondolkodást jelöl, amely igyekszik minimalizálni az egyes vallási, etnikai, kulturális vagy egyéb közösségek megsértését”² – a füzet célja a PC ’kifigurázása’, témája az ún. genderideológia hiteltelenítése „(#STOPGENDER)”, borítólapján a 2022. április 4.-i népszavazáson négy nemmel történő szavazásra buzdít.³

A felsorolt hiányosságok ellenére a füzet olvasóinak figyelmébe ajánlom az abban olvasható, és valóban megfontolásra érdemes két mondatot. Elsőként: „*nem szabad az aktuális, bolond széljáráshoz igazítani önmagunkat*” – másként fogalmazva: őrizzük meg józan eszünket. A második mondat a füzet szerkesztőjének a „Prostatia nevű pedofil érdekképviselői szervezetnek” tulajdonított igyekezetéről szól, amely szerint „*a szexuális és nemi oktatás során szólni kellene a szexuális örömről*” – valóban, de nem a pedofiliáról, nem betegségről, hanem az egészséges humán szexualitást kísérő pszichés jelenségekről: az érzelmekről és az örömről.

Tehát érzelem, öröm, nem pedofília.

A szexualitás a természetes humán viselkedési formák egyike. Nem pusztán utódnemzés (a gének terjesztése), hanem két ember testi-lelki intimitásának a viselkedés szintjén történő megnyilvánulása. Ahhoz, hogy a szexualitás valóban örömteli viselkedéssé váljon, ezt a viselkedési formát – akár csak a társakkal való ismerkedést, az étkezési szabályokat, az udvarias viselkedés valamennyi formáját – el kell sajátítani. Ez a tanulási folyamat az érzelmek megfigyelésével és átélésével a családon belül, már a kisgyermekkorban elkezdődik. Kezdetben önkéntelen, úgynevezett látens tanulás formájában, majd következik a közvetett vagy közvetlen ráhatás: a nevelés. Minden nevelés fontos faktora az a légkör, amelyben a nevelés történik, ezért a családon belüli szellemiség a nevelés fontos tényezője. Mivel a fejlődés korai szakaszában a gyermeknek többet jelent a testbeszéd (mosoly, simogatás) valamint a hangulat, amelyben egy magyarázat elhangzik, ezért jelentős tényező a szülők szexualitás iránti attitűde. Amikor a szülők felfigyelnek a kíváncsiságra, amit a hálószobába való visszavonulásuk felkelt, akkor gyermekük életkorának megfelelően az érzelmek felől közelítve válaszolnak a gyermeknek, aki (kissé szorongva?) most csak annyit érez: kimaradt (kihagyták) valamiből. A szülők legyenek nyíltak és mondjanak valami olyasmit: az este arról beszélgettünk, mennyire vártunk téged, mennyire szeretünk téged, már akkor is szerettünk, amikor még nem is voltál velünk, de már nagyon vártunk rád. A szexualitás témájáról az érzelmek felől közelítsenek, nem a testi örömek oldaláról – ez utóbbira majd a pubertás közeli időben kerülhet sor.⁴

² Wikipedia: „Politikai korrektség”: Az angol kifejezés amerikai közvetítéssel terjedt el a világban. Magyar nyelvi környezetben azonban figyelembe kell venni, hogy az angol „political” szó ennél a kifejezésnél politikus „jellegűt” jelent, azaz nem pártpolitikai, hanem társadalmi értelemben vett korrektséget.

³ Felidézve a négy kérdés lényegét: Támogatja-e Ön, hogy kiskorú gyermekeknek szexuális irányultságokat bemutató foglalkozást tartsanak, ill. nekik fejlődésüket befolyásoló szexuális médiatartalmakat mutassanak be, továbbá: számukra nemi átalakító kezeléseket népszerűsítsenek ill. a nem megváltoztatását bemutató médiatartalmakat jelenítsenek meg?

⁴ A fordított sorrend kontraproduktív lehet: a túl korai felvilágosítás – amely a gyermek életkorát meghaladó megértést követel - misztifikálhatja a szexualitást és szorongáshoz vezethet.

Ahol a felek nem képesek egymással a szexualitásról nyíltan beszélni, és a problémák megoldása helyett azok tagadása/negligálása történik, nem várható, hogy ez a téma a szülő-gyerek kommunikációban természetes módon jelenjen meg. Ahol a nemiség tabu, ott gyakori, hogy a szülők igyekeznek elterelni a gyerek figyelmét a „kényes dologról” és csak akkor szánják rá magukat a beszélgetésre, ha az – véleményük szerint – már halaszthatatlan. A gyerek pedig elnézően mosolyog – idősebb társaitól hallott már annál érdekesebb dolgokat is, mint amit a szülő most kissé zavartan elmotyog.

Amikor a családba megérkezik az első (második/harmadik) testvér, a nemiség témája természetessé, egyszerűbbé válik – ez az egyik lehetséges magyarázata annak, hogy a reprodukció kapcsán a szexualitásról miért lehet, hogyan szabad beszélni – még gratulálunk is a szülőknek, akik sok gyermeket nemzettek – elfeledkezve arról, hogy ezek a szerencsés emberek nem pusztán az utódnemzés céljából fejtettek ki szexuális aktivitást.

Mit értünk a *humán szexualitás* fogalma alatt, mit jelent az *egészséges humán szexualitás*?

*Humán szexuális tevékenységnek*⁵ nevezünk minden olyan emberi viselkedést – történjen az magánosan, illetve egy vagy több személlyel folytatott interakcióban – amely a központi idegrendszerben izgalmi állapotot idéz elő, és amely az embert felkészíti az utód nemzésére, és/vagy a tevékenységgel együtt járó testi-lelki öröm átélésére. Az ember szexuális tevékenységének két fő meghatározója van: (a) veleszületett szexuális válasszinták, amelyek a szaporodás biztosításának eszközeként fejlődtek ki, ehhez társul az egyed genetikai öröksége, (b) a társadalom által az egyénre gyakorolt befolyás vagy szabályozás mértéke, amelyen belül az egyén szexuális aktivitását kivitelezheti.⁶

Értelmezzük a fenti definíciót politikától mentes, szakmai alapon, kiindulópontként elfogadva az Egészségügyi Világszervezet (World Health Organization, továbbiakban WHO) deklarációját, amelyet a WHO már közel hetven évvel ezelőtt megfogalmazott és amelyet az általános egészség- és társadalmi normáknak megfelelően azóta is bővít.¹ Nem szórakoztató, inkább száraz, tényszerű, de tanulságos felsorolás következik. Kulcsszavak: szexualitás, szexuális egészség, egészséges szexualitás, szexuális jólét.

A munka 1974-ben kezdődött, amikor a WHO a szexuális jólét fogalmát először definiálta. Eszerint „...a szexuális jólét szomatikus, érzelmi, intellektuális és szociális motívumok pozitív integrációjával gazdagítja a személyiséget, elősegíti a kommunikációt és megerősíti a szeretetet” – ez a deklaráció a szexualitás *reproduktív* funkciójára épült. 2002 januárjában az Egészségügyi Világszervezet a „Szexuális jóléttel kapcsolatos konzultáció” céljából Genfben rendelte valamennyi tagszervezetének képviselőjét. A megbeszélésen részt vettek a WHO Reprodukív Egészségügyi és Kutatási, valamint Gyermekek- és Serdülőkorú Részlegének vezetői, továbbá a HIV/AIDS tanszékek képviselői. A tanácskozás fókuszában a szexuális jólét definiálása volt, különös tekintettel a szexuális úton terjedő fertőzésekre. A három napon át tartó ülés egyhangú határozattal zárult: a jelenlevő képviselők javaslatot tettek egy középtávú, négy évre tervezett program kidolgozására. A ciklus végén, 2006-ban a résztvevők megfogalmazták közös álláspontjukat, amely a humán szexualitásról addig kialakított fogalmi rendszert alapjaiban változtatta meg.⁷ Mindez részletesen olvasható a WHO

⁵ Tevékenység / aktivitás / viselkedés (behaviour).

⁶ Encyclopædia Britannica: Human sexual behaviour. Gebhard, P.H. (1993)

⁷ Defining sexual health. Report of a technical consultation on sexual health (2006) A deklaráció végleges szövegének közzétételére csak négy évvel később, 2010-ben került sor.

honlapján „Kihívások a szexuális és reprodukív jólétben. Technikai konzultáció a szexuális jólétről” címen. A 2010-ben publikált deklaráció⁸ négy definíciót pontosított. Ezek szerint

(1) A *nem* a nőket/férfiakat meghatározó jellemzők együttese. Az ember nemét azok a biológiai tényezők határozzák meg, amelyek alkalmasak az embert nőként vagy férfiként definiálni. Habár ezek a biológiai jellemzők nem kizárólagosak – vannak egyének, akik mindkettővel rendelkeznek⁹ – mégis ezek a jellemzők alkalmasak leginkább a nemek megkülönböztetésére.

(2) A *szexualitás* az emberi létnek az a központi aspektusa, amely magában foglalja a nemet, a nemi identitást, a szexuális irányultságot, az erotikát, az örömet, az intimitást és a reprodukciót. A *szexualitás hatást gyakorol* a gondolatokra, fantáziákra, vágyakra, megnyilvánul hiedelmekben, attitűdökben, alakítja értékrendszerünket, viselkedésünket, kifejezésre jut szerepeinkben és a kapcsolatainkban. Bár a szexualitás tartalmazza a felsorolt valamennyi dimenziót, ezek jelenlétét nem mindig tapasztaljuk, és nem mindig juttatjuk kifejezésre. A *szexualitást befolyásolják* biológiai, pszichológiai, társadalmi, gazdasági, politikai, kulturális, etikai, jogi, történelmi, vallási és spirituális tényezők.

(3) A *szexuális egészség* (sexual health) a humán reprodukív rendszer alapvető feltétele.¹⁰ Az 'egészség' kitétel nem pusztán a betegség vagy diszfunkció hiányát jelenti, hanem a szexualitással kapcsolatos érzelmi, mentális és *társadalmi jólét* állapotát is. A szexuális jólét megköveteli a szexualitás és a szexuális kapcsolatok pozitív megközelítését, valamint a biztonságos szexuális élmények kényszer, diszkrimináció és erőszakmentes lehetőségét. Ahhoz, hogy a szexuális jólét elérhető és fenntartható legyen, minden személy szexuális jogát tiszteletben kell tartani, azt védeni és biztosítani kell.

(4) A szexuális jog olyan emberi jog, amelyet a nemzeti törvények, nemzetközi emberi jogi nyilatkozatok és más konszenzusos nyilatkozatok tartalmaznak. Magukban foglalják minden ember jogát, hogy a szexualitás kényszertől, gyaláztól és erőszaktól mentesen minden ember számára elérhetővé váljon a következő keretek között:

- a) a szexuális jólét elérhető legmagasabb színvonalra, beleértve a szexuális és egészségügyi szolgáltatásokat;
- b) a szexualitással kapcsolatos információk keresése, fogadása és átadása;
- c) a szexualitással kapcsolatos oktatás;
- d) a testi integritás tisztelete;
- e) a partnerválasztás szabadsága;
- f) annak eldöntése, hogy szexuálisan aktív legyen vagy nem;
- g) szabadon dönthessen az egyetértéssel létrehozandó szexuális kapcsolatokról;
- h) szabadon dönthessen a közös megegyezéssel létrehozott házasságról;
- i) szabadon döntsön, hogy akar gyermeket vagy nem;
- j) szabadon dönthessen a számára kielégítő, biztonságos és örömteli szexuális élet választásáról.

Összefoglalva az (1)-(4) pontokat: az ember nemét biológiai tényezők határozzák meg (1 pont), a szexualitásnak a reprodukív funkción túl testi örömmel járó funkciója van, deklarálja, hogy a szexuális preferenciák a nemiségnek természetes tartozékai, leírja, hogy a szexualitásnak hatása van az ember pszichés/kognitív funkcióira, illetve milyen tényezők befolyásolják a szexualitást (2. pont). Definiálja a szexuális egészség (a továbbiakban: szexuális jólét) fogalmát (3. pont) és kinyilvánítja a

⁸ Measuring sexual health: conceptual and practical considerations and related indicators. WHO (2010)

⁹ Hermafroditizmus: mindkét nem külső és belső nemi szervének kialakulása, előfordulása ritka (kb. 1:10000)

¹⁰ Az angol nyelvben a 'health' sokrétű használata még a WHO megfogalmazásában is problémát okozott – a magyar szövegben e nehézségnek úgy kívánom elejét venni, hogy az egészség/jólét szinonimák közül a „sexual health” kitéltelt „szexuális jólét” fordításban, a szexuális egészséget pedig csak medikális összefüggésben használom.

humán szexualitáshoz fűződő emberi jogot/jogokat (4. pont). Mivel korábban a szexualitás és a jog kapcsolata nem merült fel, ezért a nyilatkozatnak a fentiekben olvasható a-b-c-d-e-f-g-h-j elemét érdemes külön is értelmezni:

Az első három sor (a-b-c pont) a szexuális jóléttel és az evvel kapcsolatos információk oktatásáról szól. Figyelmet érdemel a negyedik (d) pont, amely a testi integritás tiszteletét veti fel, ez az FGM gyakorlatára utal.¹¹ Az (f) pont a saját testtel kapcsolatos döntésre vonatkozik (cölibátus) míg az (e, g-h-i) pontok a női egyenjogúság kérdését hangsúlyozzák: a (kiskorú) lányok eladása egy később megkövetendő kényszer-házasság céljából nem csak Indiában mindennapos, de előfordulása – anyagi haszonszerzés céljából – egy évszázaddal ezelőtt Magyarországon is gyakori volt (kikényszerített érdekházasság). Az utolsó (j) sor a szexuális élet gyakorlatának szabad választását hangsúlyozza. A deklaráció külön bekezdésben nyomatékosítja: „Az emberi jogok felelős gyakorlása megköveteli, hogy minden személy tiszteletben tartsa mások jogait.”¹²

2010 óta az *egészséges szexuális tevékenységnek két, írásban rögzített célja van*: az utódok nemzése, valamint az evvel járó öröm átélése, ez utóbbi már explicit célként is szerepel. A cél elérését akadályozhatják fertőzések (AIDS, HIV) vagy más betegségek (szexuális diszfunkciók, paraphiliák), akadnak jogi problémák, mint a kölcsönösség kérdése (erőszakos nemi közösülés), illetve az abortusz problémája (tiltása). Ahhoz, hogy a szexualitás iránti társadalmi attitűd pozitív legyen és ezzel a humán viselkedés természetes, egészséges részének tekintsük, egyértelművé kellett tenni a *szexuális egészség*¹³ (*szexuális jólét*) fogalmát. A 2010-es nyilatkozat pontosított ugyan néhány megállapítást, de a szexuális egészség definíciójával kapcsolatban újabb és újabb kérdések merültek fel, így például: az „egészség” kitétel medikális megközelítése asszociálhatja a „betegség” fogalmának társulását, ezzel kapcsolatban pedig felmerül a kérdés: a szexuális egészség hiánya jelent-e szexuális „egészségtelenséget”, illetve, ha van szexuális „egészségtelenség” annak mi a definíciója? Továbbá az „egészség” kitétel nem pusztán az egyed jólétét (betegségének hiányát) jelenti, hanem a szexualitással kapcsolatos fizikai, érzelmi, mentális társadalmi jólét állapotát is. Ez utóbbi azért fontos, mert *a szexuális jólét jelenlétére (vagy hiányára) kiemelt hatással van az a csoport, amely szekuláris formában kijelöli a szexualitással kapcsolatos társadalmi normákat, ezen belül a szexualitással kapcsolatos elvárásokat, a környezetre pedig további hatást gyakorol a politika, a kulturális, jogi, vallási szabályok sokasága – mindennek az egyed csupán passzív elviselője*. A magam értelmezésében: egy adott társadalomban a szexuális jólét jelenlétét (esetleges hiányát) a szekuláris normákat kialakító csoportok, valamint e normákat passzívan elviselő sokaság kölcsönhatása jelzi.

Ahhoz, hogy a szexuális jólét jelenlétét (vagy hiányát) bizonyítani lehessen, elengedhetetlen a szexuális jólét mérhetővé tétele. A WHO tervet dolgozott ki, a munkacsoportok feladata olyan mutatók megfogalmazása volt, amelyek lehetővé tették a szexuális jólét mérését, adatok gyűjtését ill. a begyűjtött adatok feldolgozását.¹⁴

A 2010-es nyilatkozat nem csak felvázolta a szexuális jólét fogalmát, egyben kitűzte a következő célt, amely a szexuális jólét fokának *mérhetővé tétele* volt. Ennek érdekében a definíciókat (a nemek meghatározását, a szexualitás fogalmát, a szexuális jólét fogalmát és a szexualitással kapcsolatos emberi jogokat) pontosítani kellett. A WHO munkatervet fogalmazott meg, a terv

¹¹ Female Genital Mutation: a női nemi szerv megcsonkításának kulturális, és/vagy vallási oka van, végrehajtásáról nem a szülők vagy a család, hanem a közösség dönt. Leggyakrabban Afrikában és a Közel-Keleten alkalmazzák, de Ázsia és Latin-Amerika egyes országaiban is előfordul. Az FGM a férfiak és nők közötti egyenlőtlenség kirívó példája.

¹² A fentiek elolvashatók a 2010. évi kiadvány 1. számú függelékének 10. oldalán (Annex 1. Working Definitions).

¹³ L. a 10.sz. lábjegyzetet: az angol a 'health' (magyar megfelelője az egészség/jólét szinonima) – tekintettel a köv. mondatok tartalmára a 'jólét' helyett az 'egészség' kitétel alkalmazom.

¹⁴ A tervezetet a 2010-es nyilatkozat 3.sz. táblázata tartalmazza, amely elolvasható a WHO honlapján: Measuring Sexual Health: conceptual and practical considerations and related indicators.

megvalósítása érdekében új munkacsoportokat szervezett, ezek feladata olyan mutatók szerkesztése és megszövegezése volt, amelyek lehetővé tették az adatgyűjtést ill. az adatok feldolgozását, hogy ez által a szexuális jólét mérhetővé váljon. A WHO 2010. évben tartott konzultációja, illetve annak eredményeinek összefoglalása „A szexuális jólét mérése: fogalmi és gyakorlati megfontolások és a kapcsolódó mutatók” címmel került publikálásra.¹⁵

Záró gondolatként egy, még 2019-ben készült dokumentáció, amelyet 2020-ban „*Sexual health, sexual rights and sexual pleasure: meaningfully engaging the perfect triangle*” címen tett közzé a WHO.¹⁶ Az online közlemény az utolsó négyéves vita konszenzusaként pontosít néhány 2010 évben megfogalmazott definíciót, melyet a publikációt követően vita váltott ki.ⁱⁱ Emlékeztetőül: az akkori négy definíció az ember nemével (1), a szexualitással (2), a szexuális jóléttel (3) valamint a szexualitással kapcsolatos emberi jog (4) volt. Az első három definíciót érdemi változással nem egészítették ki, ugyanakkor átfogalmazásra került és jelentősen bővült a szexualitással kapcsolatos jogi rész, amelynek első bekezdése most már így szól:

„*Szexuális jognak* minősül minden olyan emberi jog, amely a szexualitásra, valamint a szexuális jólétre alkalmazható. A szexuális jogok védik minden ember jogát a szexuális aktivitáshoz, az ahhoz tartozó szexuális örömhöz, a megkülönböztetés elleni védelemhez – kellő tekintettel mások jogaira. A szexuális öröm az a fizikai és/vagy pszichológiai elégedettség és készség, amely egyedi ill. mással/másokkal megosztott erotikus élményből származik, beleértve a gondolatokat, álmokat és az autoerotikát. Kulcsfontosságú tényező az önrendelkezés, a beleegyezés, a biztonság, a magánélet, a bizalom, valamint a szexuális kapcsolat kommunikációjának és megvitatásának képessége, amely lehetővé teszi az öröm társulását a szexuális egészséghez és jóléthez. A szexuális örömet a szexuális jogok keretein belül kell gyakorolni, különös tekintettel az egyenlőségre, a megkülönböztetés mentességre és az autonómiára. A humán szexuális öröm változatos, a szexuális jogok biztosítják, hogy az öröm minden érintett számára pozitív élmény legyen, ugyanakkor az ne mások emberi jogának és jólétének megsértésével legyen elérhető.”

Végezetül visszatérek az első bekezdésben említett füzetre, valamint az eredménytelen 'gyermekvédelmi' népszavazásra. Legyinthetünk egyet és mondhatjuk: nem kell azzal törődni. Idézhetjük esetleg Einsteint, aki állítólag azt mondta egyszer és valahol: a világnál csak az emberi ostobaság hatalmasabb. Van azonban egy-két jelzés, ami arra utal: nem célszerű az ostobaságokra könnyelműen legyinteni. Esetünkben az első figyelmeztető jel – mint már említettem – hogy akadt egy település, ahol a négy ostoba kérdésre a jogosan elvárt 'nem' válasz helyett az összes szavazó kivétel nélkül az 'igen' választ jelölte be, azaz támogatta a kiskorú gyermekek szexuális irányultságát bemutató foglalkozások megtartását, a fejlődésüket befolyásoló szexuális médiatartalmak bemutatását, a nemi átalakító kezelések népszerűsítését, valamint a biológiai nem megváltoztatását bemutató médiatartalmak megjelenítését. Továbbá – második jelzésként – a közeli múltban egy politikai vita során az egyik vitázó a hallgatóság felé fordulva megkérte jelenlévőket, hogy emelje fel a kezét az, aki elhiszi, hogy „...az óvodákban nemátalakító műtétes propaganda megy” – mire a jelenlévők többsége felemelt kézzel igennel válaszolt.¹⁷

Hogyan és miként értelmezhető az első figyelmeztető jel? Félresikerült politikai kampány? Nevezük a történést a válaszadók illegális befolyásolásának? A második történést pedig tartjuk csupán tréfának...? De mielőtt döntünk, üssünk fel egy pszichiátria-tankönyvet az „Indukált pszichózis”

¹⁵ Measuring sexual health: conceptual and practical considerations and related indicators. WHO 2010.

¹⁶ Szerzők: Sofia Gruskin, Vithika Yadav, Antón Castellanos-Usigli, Gvantsa Khizanishvili valamint Eszter Kismödi, valamennyien a Global Advisory Board for Sexual Health & Wellbeing munkatársai.

¹⁷ Tranzit Fesztivál, Hajnal – Dömötör vita (2022.08.26.)

című fejezetnél – ha a mű nem állna rendelkezésre, úgy a hivatkozás megtalálható az interneten. Végzetül az is lehetséges, hogy munkámnak ez az utólag – ide beszúrt – része nem több, mint egy (a szó pszichoanalitikusi értelmében vett) „korai interpretáció” – a döntést az olvasóra bízom.

Összefoglalásként ismét következzen az Egészségügyi Világszervezet, illetve annak munkája. Közel félévszázados tevékenysége során a WHO érdemileg nem foglalkozott (kiskorú) gyermekek szexuális irányultságának (preferenciájának) köznevelési intézményben történő befolyásával, sem (kiskorú) gyermek biológiai nemét átalakító kezelés népszerűsítésével, illetve az ilyen műtéteket bemutató médiatartalmakkal – erről a magyar kormány javaslatára (világviszonylatban először) a magyar parlament írt ki népszavazást. Ahogy a miniszterelnöki kabinetirodát vezető miniszter 2022 áprilisában fogalmazott: a kormány teljes erővel fog kampányolni, hogy minél többen menjenek el a népszavazásra és mondjanak *nemet* mind a négy kérdésre, mert így lehet megvédeni gyerekeinket az LMBTQ-lobbitól. A kampány teljes erővel zajlott, az intenzív munka ellenére a népszavazás eredménytelenné vált.

A WHO továbbra is folytatja a személyek, csoportok, társadalmak szexuális jólétének definiálását és mérését, valamint az adatok feldolgozását.

Ez az írás nem politikáról, nem szexualitásról, nem a jogról, hanem az emberi gondolkodásról szól.

(Készült 2022. március 31.-én, kiegészítve augusztus 30.-án. A honlapra feltéve 2022.szept)

ⁱ Felsorolásként következzenek itt a WHO-nak azok a jelentősebb nemzetközi konferenciái, amelyeknek tárgya a humán szexualitás és az ehhez kapcsolódó kérdések megvitatása volt. Minden egyes találkozót több éves vita követte, ezek végeredményét deklarációk formájában publikálták.

1974: WHO találkozó az emberi szexualitás oktatásáról és kezeléséről

1994: WHO Nemzetközi Konferencia a Népegyeségről és a fejlődésről

2002: WHO Konzultáció szexuális jólétről (közzé téve 2006-ban, frissítve 2010-ben)

2004 : WHO vázolja globális reprodukciós stratégiáját, amit az Egészségügyi Világszervezet jóváhagy

2010: WHO közzéteszi a szexuális-egészségügyi programok kidolgozásának keretét

2015: WHO jelentést tesz közzé a szexuális jólétről, az emberi jogokról és a törvényről

A témával kapcsolatos up-to-date kutatások és adatok a WHO "World health organization defining sexual health report of a technical consultation on sexual health" címen érhető el.

ⁱⁱ Full Terms & Conditions of access and use can be found at: Sexual health, sexual rights and sexual pleasure: meaningfully engaging the perfect triangle. Sofia Gruskin, Vithika Yadav, Antón Castellanos-Usigli, Gvantsa Khizanishvili & Eszter Kismödi. To link to this article: <https://doi.org/10.1080/26410397.2019.1593787>